

Розширений план лекцій

з дисципліни «САПР ТА МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ В ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНИХ СИСТЕМАХ»

лекційних годин – 30

Викладач – Пуйло Г.В.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Місце та значення оптимізації в процесі проектного синтезу оптимальних ЕМС

Лекція 1. Значення та місце оптимізації в процесі проектування оптимальних електромеханічних пристроїв (ЕМП) та систем.

1.1 Основні визначення та поняття теорії оптимізації технічних систем

1.2 Етапи розвитку теорії оптимізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 2. Математичне формулювання та постановка задач оптимального проектування ЕМП

Лекція 2. Математичне формулювання та постановка задач оптимального проектування ЕМП та ЕМС.

2.1 Основні поняття оптимальних задач в термінах багатометричного простору.

2.2 Залежні та незалежні параметри ЕМС. Математичне формулювання задачі оптимізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 3. Класичні методи оптимізації для функцій з однією змінною

Лекція 3. Методи оптимізації для функцій з однією змінною.

3.1 Властивості функцій з однією змінною. Математичні умови існування оптимуму та перегину функції. Метод Ньютона.

Лекція 4. Класифікація задач і методів оптимізації ЕМП.

4.1 Задачі оптимізації на етапах зовнішнього та внутрішнього проектування.

4.2 Вибір, обґрунтування та оптимізація техніко-економічних вимог на стані розробки технічного завдання на створення ЕМП.

4.3 Загальна класифікація методів оптимізації. Методи глобальної та локальної оптимізації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Тема 4. Методи прямого пошуку для функцій n -змінних

Лекція 5. Методи прямого пошуку для функцій n -змінних

5.1 Можливості застосування методів одновимірної оптимізації для функції з n змінними. Метод покоординатного спуску. Метод Хука – Джівса. Алгоритми метода.

5.2 Недоліки та переваги методу.

Лекція 6. Метод Нелдера - Міда.

6.1 Симплексні методи оптимізації.

6.2 Пошук по деформованому багатограннику.

6.3 Алгоритм методу Нелдера – Міда.

6.4 Переваги та недоліки метода при вирішенні задач оптимізації ЕМС.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

Тема 5. Градієнтні методи оптимізації

Лекція 7. Градієнтні методи оптимізації

7.1 Метод найшвидшого спуску.

7.2 Математичне обґрунтування методу.

7.3 Алгоритм градієнтного методу.

7.4 Приклади застосування методу.

7.5 Квадратична апроксимація в околі оптимальної точки.

7.6 Метод Флетчера – Рівса. Алгоритм методу. Приклади.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

Тема 6. Методи пошуку оптимуму при обмеженнях

Лекція 8. Методи пошуку оптимуму при обмеженнях. Метод штрафних функцій. Метод релаксації обмежень.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7

Тема 7. Методи направленого та випадкового пошуку. Методи можливих напрямів.

Лекція 9. Методи направленого та випадкового пошуку. Методи можливих напрямів. Метод направленого перебору. Метод пошуку шляхом обходу просторової сітки змінних. Метод випадкового пошуку. Метод Монте Карло.

Метод випадкового пошуку з самонавчанням. Метод можливих напрямів.

Метод Зойтендейка. Геометрична інтерпретація можливого напрямку спуска. Аналіз сходимості методу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8

Тема 8. Генетичні алгоритми вирішення задач синтезу та оптимізації

Лекція 10. Генетичні алгоритми вирішення задач синтезу та оптимізації

10.1 Стан і значення еволюційних досліджень та проблеми електромеханіки.

10.2 Основні поняття генетики та основ еволюції.

10.3 Кросингвер, мутація, селекція.

10.4 Особливості механізму еволюційної адаптації.

10.5 Основні поняття і структура генетичних алгоритмів.

10.6 Визначення і поняття генетичних алгоритмів.

10.7 Генетичні оператори.

10.8 Операції над популяціями і хромосомами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9

Тема 9. Принципи побудови і структура САПР

Лекція 11. Принципи побудови САПР, склад та структура САПР

11.1 Цілі створення та призначення САПР.

11.2 Загальні поняття в САПР.

11.3 Склад та структура типової САПР електромеханічних об'єктів.

11.4 Технічне забезпечення сучасних САПР та його можливості.

11.5 Лінгвістичне забезпечення САПР.

11.6 Мови спілкування користувачів з ЕВМ.

11.7 Мови програмування: машинні, машинно-орієнтовані, проблемно-орієнтовані. 11.8 Вхідні та внутрішні мови. Вимоги до вхідних мов. Мови програмування та мови для опису задач проектування (МОЗ) .

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10

Тема 10. Математичне та програмне забезпечення САПР

Лекція 12. Програмне забезпечення САПР.

12.1 Операційна система (ОС,) її склад та можливості (Windows).

12.2 Програми користувачів (проблемні) програми, керуючі програми задач САПР.

12.3 Загальне програмне забезпечення.

12.4 Спеціальне програмне забезпечення ,основні відомості про особливості САПР Auto-cad.,MathCAD,MatLAB.

12.5 Інформаційне забезпечення САПР.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 11

Тема 11. Аналіз математичних моделей електричних машин і трансформаторів.

Лекція 13. Математичні моделі електромеханічних перетворювачів електричної енергії

13.1 Види математичних моделей та основні вимоги до них Методи створення математичних моделей.

13.2 Модульно-ієрархічна структура математичних моделей в САПР.

13.3 Рівні математичних моделей об'єктів проектування.

13.4 Математичні моделі на мікрорівні. Математичні моделі на макрорівні та метарівні.

Лекція 14. Аналіз математичних моделей електротехнічних та електромеханічних систем.

14.1 Аналіз функціоналів математичних моделей електромеханічних пристроїв, позиноміальна форма математичних моделей.

14.2 Аналіз чутливості математичних моделей електротехнічних об'єктів .

14.3 Синтез електромеханічних об'єктів у середовищі САПР.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 12

Тема 12. Використання інтегрованої учбової САПР ЕМ для вирішення задач дослідницького проектування та задач автоматизованого проектного синтезу і оптимізації ЕМП та ЕМС.

Лекція15. Застосування інтегрованої учбової САПР ЕМ для вирішення проектних задач.

15.1 Структура, склад та можливості інтегрованої САПР ЕМ кафедри електричних машин .

15.2 Типові проектні задачі, що вирішуються інтегрованою САПР ЕМ кафедри електричних машин на ПЕОМ.

15.3 Перспективи подальшого розвитку та застосування САПР для автоматизованих проектних досліджень та проектної оптимізації електротехнічних і електромеханічних систем.